

Püsiasiustusega väikesaarte seaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Püsiasiustusega väikesaarte seadus on kehtinud juba 21 aastat, luues eeldusi ja erisusi eluks Eesti looduse ning kultuuri pärlitel - väikesaartel. Vastav seadus on aidanud taastada mitmeid II Maailmasõjas purunenud kogukondi Eesti territoriaalvete saartel, kust okupatsioonivõimud inimasustuse likvideerisid. Tänapäevases geopoliitilises olukorras on tähtis, et väikesaared kui meie merepiiri eelpostid oleksid mehitatud ning tagaksid sõja korral saartel asuvate navigatsioonimärkide toimimise. Neid saari, kus aastaringselt elab tegelikult vähem kui viis inimest on mitmeid ja kindlasti tuleb neid saari pärast käesoleva seadusemuudatuse jõustumist juurde. Tuleb tunnistada, et alla viie elanikuga saarte välja jätmine püsiasiustusega väikesaarte seaduse eelnõust 2017. aastal tehtud muudatusega tekitas ebavõrdse kohtlemise nende inimeste suhtes, kelle jaoks väikesaarte elanike elu kergendav seadus enam ei kehtinud.

Käesolev seadusemuudatus välistab ahvatluse fiktiivseks sissekirjutuseks väikesaarele, mis oleks riigi suhtes õiglane ja mida inimesed ei sooviks teha.

Teine oluline muudatus lähtub ühisest murest, kus saartele on end „püsielanikuks“ vormistanud rohkem inimesi kui seal aastaringselt elab. Seetõttu on väga sageli raske kutsuda kokku püsielanike otsustusvõimelist üldkogu, kuna selleks peavad kohale tulema vähemalt pooled rahvastikuregistris registreeritud „püsielanikud“. Käesolev seadusemuudatus annab saarevanemale õiguse nõutava kvoorumi puudumisel kokku kutsuda sama päevakorraga uue koosoleku mitte varem kui seitsme päeva pärast. Kordusistungil pole enam 50% osalusega kvoorum nõuet ning otsuseid langetavad peamiselt need püsielanikud, kes on huvitatud oma elukeskkonnast, - väikesaare loodus- ja kultuuriväärtuste kestmisest.

Eelnõu vastuvõtmiseks Riigikogus on vajalik poolthääle enamus.

2. Seaduse eesmärk

Seaduse eesmärk on anda ka vähemalt ühe püsielanikuga väikesaarele püsiasiustusega väikesaare staatus. Lisaks aitab tagada eelnõu vastuvõtmine selle, et väikesaarte üldkogu oleks võimalik alati mõistliku aja jooksul kokku kutsuda ja see oleks otsustusvõimeline.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu §-ga 1 muudetakse püsiasiustusega väikesaarte seadust

Eelnõu § 1 punkti 1 muudatusega antakse püsiasiustusega väikesaare staatus väikesaarele, kus elab vähemalt üks püsielaniku staatusega isik.

Eelnõu § 1 punkti 2 muudatuse kohaselt saab edaspidi väikesaarte nimistusse kanda väikesaare, millel elas eelneval kalendriaastal rahvastikuregistri andmetel püsivalt vähemalt üks isik.

Eelnõu § 1 punkti 3 muudatusega tagatakse, et üldkogu oleks võimalik alati mõistliku aja jooksul kokku kutsuda ja see oleks otsustusvõimeline.

Eelnõu §-ga 2 sätestatakse seaduse jõustumine. Seadus jõustub 2026.aasta 1.jaanuaril.

4. Eelnõu terminoloogia

Eelnõu ei sisalda uusi, vähetuntud ega võõrkeelseid termineid.

5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole vastuolus Euroopa Liidu õigusega.

6. Seaduse mõjud

Käesoleva eelnõu muudatused tagavad parema kohalolu Eesti merepiiril läbi saartel elavate püsielanike. Samuti aitab tagada selle, et saartel alaliselt elavad püsielanikud tunneksid ennast otsustusprotsessides rohkem kaasatuna.

7. Seaduse rakendamisega seotud eeldatavad kulud

Käesolev seadusmuudatus ei too kaasa täiendavaid kulusid riigieelarvele, kuid järgib põhiseaduslikku võrdse kohtlemise printsiipi ning aitab kaasa inimesi ootavate väikesaarte taasisustamisele.

8. Rakendusaktid

Eelnõu rakendamiseks ei ole kavandatud rakendusakte.

9. Seaduse jõustumine

Seadus jõustub 2026. aasta 1. jaanuaril

19.06.2025

Algatavad

1. Kalju Stoicescu
2. Madis Kallas
3. MAREK REINARTS
4. Tanel Tein
5. Lauri Hussar
6. Toomas Liibo²

Pastlasuhtesega riikseate seaduse
muutmise seaduse ~~deklaratsioon~~ ~~deklaratsioon~~

7. PEETOR TALL

8. Aunely Akkumum Olli

9. Tase ~~AMPA~~